

06 Жовтня, 2024. 8 Г клас. Емілія Перепічко.

«Зажурилась Україна» – історична пісня.

Джерела і посилання:

1. Dovidka.biz.ua стаття “«Зажурилась Україна» аналіз.”
<https://dovidka.biz.ua/zazhurilas-ukrayina-analiz>
2. Вікіпедія – стаття «Хорей»
3. <https://education320.com> – стаття «Рима, Римування, Віршові розміри»
<https://education320.com/files/lessons/09-06-8G-Ukr-Lit-rhyme-poetic-meters.pdf>

«Зажурилась Україна» аналіз (паспорт)

Рік написання	Середина XIX ст. (записано її в Новомосковському повіті Катеринославської губернії).
Автор	Народна пісня.
Перша публікація	Один з перших варіантів цієї пісні опублікував український вчений-етнограф Михайло Максимович 1834 року.
Тема	Показ страждань українського народу від нападів турецько-татарських орд.
Ідея	Заклик до населення єднатися з козацьким військом для захисту рідних земель (заклик до всіх українців боронити рідну землю від ворогів).
Основна думка	Лише єдиний дії всього народу можуть врятувати країну від зруйнування.
Жанр	Історична пісня.
Рід літератури	Ліро-епічний твір
Віршований розмір	Семистопний хорей
Римування	Паралельне

Хорéй, або Трохéй (грец. choréios, від choros — хор) — в античному віршуванні — триморна двоскладова стопа з першим довгим і другим коротким складами.

Чотиристопний хорей — найпоширеніший розмір у сучасній українській ліриці:

Тихо. Зорі потопають
В океані хмар і ночі,
Понад хвилі грім гуркоче,
По каютах скрізь дрімають (...) (П. Карманський).

Римування — це особливість розташування рим у віршованому творі.

паралельне (суміжне, парне) — римування 1 рядка з 2, 3 рядка з 4 - аабб:

*В теплім місяці у травні а
Шепче вітер думи давні а
В синім місяці у квітні б
Думи явора столітні б*

«Зажурилась Україна» художні засоби

Персоніфікація	«слава не пропала»
Риторичні оклики	«Дамо тому стиха лиха Та вражому турку!» «Оце ж тобі, вражий турчин, з душею розлука!».
Анафора	вигук «ой»
Риторичне звертання	годі тобі, пане-брат; «Оце тобі, вражий турчин, з душею розлука!».
Епітети	маленькі діти; шабля гостра, довга; вражий турчин
Метафори	Витоптала орда кіньми, Маленькі діти
Синекдоха	як заняли, то й погнали до пана, до хана
Пестливі слова	Шабелька, шабелькою
Фразеологізми	Ґринджоли ¹ малювати – нічого не робити; дамо тому стиха лиха та вражому турку – покарати когось; з душею розлука – смерть.
Рефрен (повтор)	«Ой ти станеш...».

¹Ґринджоли — санки.

Ґринджоли¹ малювати - "Не витрачай намарне час" (як іще можна назвати розмальовування санчат).

Борися, борони себе, свою родину, свою країну! Ця думка пронизує усю пісню, вона у різних варіаціях поторюється кілька разів, детально змальовано як саме, за допомогою якої саме зброї можна воювати. Використано прийом градації – повторення однотипних тропів для посилення чи послаблення враження.

Народна пісня “Зажурилась Україна” текст

Зажурилась Україна,
Бо нічим прожити.
Витоптала орда кіньми
Маленькі діти.
Котрі молодії —
У полон забрано;
Як зайняли, то й погнали
До пана, до хана.

Годі тобі, пане-брате.
Ґринджоли¹ малювати,
Бери шаблю гостру, довгу
Та йди воювати!
Ой ти станеш на воротях,
А я в закаулку,
Дамо тому стиха лиха
Та вражому турку!

Ой ти станеш з шабелькою,
А я з кулаками.
Ой щоб слава не пропала
Проміж козаками.
Ой козак же до ружини,
Бурлака до дрюка:
Оце ж тобі, вражий турчин,
З душею розлука!

**Слухати (вірш)
на YOUTUBE**

<https://www.youtube.com/watch?v=SlvEj9Ls0Fc>

або скачати mp3

<https://education320.com/files/lessons/Zazhurylas-Ukraina.mp3>

Українські історичні пісні. Українська література. 8 клас.

Слухати Аудіо на YOUTUBE <https://www.youtube.com/watch?v=ig7tofo2uhl>

Або скачати mp3 <https://education320.com/files/lessons/Ukrainski-istorychni-pisni.mp3>